

Stichting
Nederlands
Stoommachine Museum

Jaarplan 2020
d.d. 4 februari 2020
Opsteller Harry de Bles

Bijlagen

- 1. Activiteitenplan 2020**
- 2. Personeelsplan (concept)**
- 3. Onderhoudsplan(p.m.)**
- 4. Programma van eisen bezoekerscentrum (concept)**

Oosterdijk 4, 1671 HJ Medemblik, tel (0227) 544 732

Voorwoord

In 2018 stelde het bestuur van de Stichting Nederlands Stoommachinemuseum (SNSM) het masterplan voor de herontwikkeling van het Nederlands Stoommachinemuseum (NSM) tot Land van Water en Stoom vast. Het uiteindelijke doel van deze herontwikkeling is het consolideren van het bestaansrecht van het NSM door de instandhouding van de collectie ‘Kees Jongert’ en het op termijn verzekeren van een sluitende begroting. Immers, zonder collectie geen tentoonstelling en zonder inkomsten uit entree, subsidies, fondsen en sponsors geen middelen om de museale kerntaken (behoud, beheer, presentatie en educatie) én ondersteunende taken (facilitair, marketing en promotie) uit te voeren.

In 2019 vierde het museum het 150-jarig jubileum van het stoomgemaal Vier Noorder Koggen en de 250e verjaardag van het patent op de stoommachine met condensor van James Watt. Daarnaast stond dit jaar in het teken van de uitvoering van fase 1 van de herontwikkeling: de introductietentoonstelling Nederland Op Stoom. Met maar liefst 20.312 bezoeken werd de doelstelling (18.500 bezoeken) ruim gehaald. Dat is bemoedigend, maar laat onverlet dat er nog veel moet gebeuren om het museum op het beoogde professionele peil te brengen. Dit jaarplan brengt de ambities in beeld, maar geeft ook de grenzen aan van wat bereikbaar is met de beschikbare financiële en personele middelen. In de bijlagen zijn specifieke aandachtspunten nader gespecificeerd.

Personeel en organisatie

Organisatie

De organisatie van het Nederlands Stoommachinemuseum bestaat uit meerdere stichtingen.

De *Stichting Nederlands Stoommachine Museum* (SNSM) heeft statutair tot doel de exploitatie en de inrichting van het museum en treedt op als werkgever van de medewerkers in vast dienstverband.

De *Stichting Stoomgemaal Vier Noorder Koggen* (SSVNK) heeft statutair tot doel de instandhouding van de collectie alsmede de ondersteuning bij de inrichting van de gebouwen en het beschikbaar stellen van hulpmiddelen om de kennis over stoom en zijn geschiedenis te onderwijzen en bij rondleidingen van het SNSM te gebruiken. Ten slotte het verrichten van alle verdere handelingen die met vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk zijn.

De *Stichting Stoommachine Museumcollectie Kees Jongert* (SSMKJ) is eigenaar van de collectie die in 2003 door Kees Jongert aan deze stichting in bruikleen aan de SNSM werd overgedragen. Deze bruikleenovereenkomst is op 12 juni 2018 verlopen en sindsdien stilzwijgend verlengd. Hernieuwing wacht op voltooiing van de inventarisatie van de museale collectie. De stichting heeft statutair tot doel het beoefenen van de industriële archeologie van stoomwerktuigen en het conserveren en tonen van stoommachines.

De *Stichting Stoombaggermolen "Vooruit"*

http://www.mobielecollectienederland.nl/nrme/object.php?tabel=nrme_standaard&id=294 was sinds 2004 eigenaar van de stoombaggermolen *Vooruit* en had een huurovereenkomst met de Stichting Nederlands Stoommachinemuseum. In 2018 is de stichting geliquideerd en is de baggermolen in eigendom overgedragen aan de *SSMKJ*.

De *Vereniging Vrienden Nederlands Stoommachinemuseum* (VVNSM) heeft tot doel de instandhouding van de collectie ‘Kees Jongert’ te ondersteunen.

Actie bestuur en directeur:

- **De bij het NSM betrokken stichtingen en de VVNSM komen tenminste éénmaal per jaar bijeen in een plenaire bijeenkomst om het voorafgaande (verslag)jaar te evalueren en het jaarplan toe te lichten. Vóór 1 maart ontvangen de stichtingsbesturen een uitnodiging om het jaarverslag 2019 en jaarplan 2020 te bespreken.**
- **De fondsenwerving voor de herontwikkeling van Stoommachinemuseum 2.0 gebeurt op initiatief en onder begeleiding van de SNSM. In 2020 ligt de nadruk op de fondsenwerving voor fase 2 (bezoekerscentrum), maar zullen ook al initiatieven worden ontplooid voor financiering van de fasen 3 (inrichting stoomgemaal) en 4 (herinrichting buitenruimte).**
- **De sponsorwerving voor het onderhoud aan de collectie gebeurt eveneens op initiatief van de SNSM, maar wordt deels begeleid door de SSMKJ. In 2020 ligt de nadruk op het vinden van sponsors voor de baggermolen *Vooruit*, het vervangen van de steun- en hemelbouten van de locomobiel *Nico* en het conserveren van de hijskraan *Boele 9*.**
- **Instelling van een commissie fonds- en sponsorwerving, waarin naast de directeur en vertegenwoordigers van de SNSM en SSMKJ vrijwilligers en niet-vrijwilligers met connecties bij fondsen en bedrijfsleven zitting nemen.**

Personeel

Sinds 1 januari 2018 is de in november 2017 door het algemeen bestuur vastgestelde interne organisatie van toepassing. De huidige formatie is vastgesteld op 1,2 fte. Een directeur (0,6 fte) en een office manager (0,6 fte). De tijdelijke overeenkomsten van de directeur en officemanager werden respectievelijk per 1 juli en 1 oktober 2019 omgezet in vaste dienstverbanden. De CAO van de Museumvereniging is van toepassing op de gesloten arbeidsovereenkomsten. Vanwege de tijdrovende bemoeienissen van de directeur en officemanager met het herontwikkelingsproces (conform het ondernemingsplan “Naar Nederlands Stoommachinemuseum 2.0”), heeft het bestuur besloten tot een uitbreiding van de vaste staf met 1 fte (voor de duur van 1 jaar). Deze vooralsnog tijdelijke uitbreiding werd al voorzien in voornoemd ondernemingsplan, waarin deze personeelskosten als investering ook daadwerkelijk zijn opgenomen. De toegenomen werklast en de toename van het aantal bezoekers, rechtvaardigt dit besluit. Deze tijdelijke formatie komt in plaats van de 0,4 fte voor een medewerker communicatie die in 2018 en 2019 op de formatie stond. Het profiel van deze tijdelijke functionaris is als bijlage gevoegd.

Het aantal vrijwilligers bedraagt per 1 januari 2020 circa 70 (exclusief bestuursleden stichtingen). Slechts een deel daarvan (ca. 40) is wekelijks inzetbaar. Daarbij komt dat de meesten inzetbaar zijn voor meerdere deeltaken, dus dat zij, ingedeeld zijn voor de ene taak, niet beschikbaar zijn voor de andere. Sommigen gaan in het hoogseizoen langdurig met vakantie. In het als bijlage gevoegde personeelsplan staat uiteengezet hoe de ambities van het museum zich verhouden tot de behoefte en de inzet van vrijwilligers. De werving van vrijwilligers is een speerpunt.

Om de bedrijfsvoering gaande te houden maakt het museum voorts gebruik van de diensten van:

- Een beheerderechtpaar bedrijfswoning dat voor het leveren van ‘conciërgediensten’ (sleutelbeheer, schoonmaak e.a.) een vergoeding ontvangt
- Studenten of scholieren oproepkrachten die op basis van een 0-uren contract voor hun werkzaamheden het minimumjeugdloon ontvangen. De arbeidsovereenkomsten van de medewerkers voor wie het tijdsbeslag beperkt is zullen vervangen worden door vrijwilligersovereenkomsten.
- Taakgestraften waarvan de inzet contractueel wordt vastgesteld tussen diensten als Reclamsing Nederland en het museum, vertegenwoordigd door de office manager.

De personeelsadministratie wordt in 2020 gevoerd door het accountantskantoor Silvis & Vos.

Acties directeur, officemanager en bestuur:

- **Implementeren personeelsplan SMM 2.0**
- **Actualiseren functiebeschrijvingen vrijwilligers**
- **Actualiseren vacatures vrijwilligersfuncties**
- **Publiceren vacatures vrijwilligersfuncties**
- **Organiseren wervingsbijeenkomsten vrijwilligers**
- **Sluiten nieuwe vrijwilligersovereenkomsten**
- **Vaststellen vrijwilligersbeleid**

Collectie

Collectieplan

In opdracht van het bestuur van de SNSM stelde Jan Sparreboom Erfgoedadvies in 2015 een *collectieplan* op. Dit plan zal in 2020 geactualiseerd worden om te voldoen aan het verzoek van het Museumregister Nederland t.z.t. een verslag zelfanalyse in te dienen als aanloop naar de herijking museumregistratie (verwacht 2021).

Het gedateerde rapport eindigt met de slotzin: “Als we onze museale verantwoordelijkheden in acht nemen, is het belangrijk tijdig in te zien dat de mogelijkheden niet oneindig zijn. Behouden is kiezen! Voor een verantwoord behoud van de collectie en de uitstraling van het museum is een dergelijke keuze van groot belang”. Hoe het collectieplan geactualiseerd gaat worden is afhankelijk van de keuze die de stichtingen SNSM en SSMKJ maken ten aanzien van ontzamen en van de plekken waar niet-tentoongestelde collectie ondergebracht zal worden.

Actie directeur i.s.m. TC en bestuur SSMKJ: actualisatie van het collectieplan

Collectieregistratie

Ten behoeve van de herijking Museumregister 2015 en als onderdeel van het collectieplan werd door Sparreboom Erfgoedadvies ook een aanvullende *nota objectregistratie* opgesteld. Deze nota beschrijft een tijdspad waarbinnen de objectregistratie voltooid zou moeten zijn, met als einddatum voorjaar 2017. Vrijwilliger J. Evers voerde deze werkzaamheden uit. De basisregistratie is nu vastgelegd in een Excel-document. In 2019 is het Collectie Informatie Systeem Axiell aangeschaft en is door vrijwilliger R. Bes een begin gemaakt met de conversie naar een professionele registratie. Doel is om deze conversie in 2020 te voltooien.

Actie directeur i.s.m. medewerker en vrijwilligers collectie en de SSMKJ: voltooiing van de basisregistratie van de gehele collectie in Axiell

Eigenaarschap

Het eigenaarschap van de collectie is niet ondubbelzinnig vastgelegd. De bruikleenovereenkomst tussen de SSMKJ en de SNSM refereert naar de bijlage waarin de in bruikleen verstrekte collectie wordt beschreven. Onduidelijkheid bestaat over het eigenaarschap van de objecten die na het afsluiten van de bruikleenovereenkomst door het museum verworven zijn. Daarom is met de SSMKJ afgesproken alle museale objecten (m.u.v. bruiklenen van derden) op te nemen in de collectie Jongert. Deze afspraak wordt geformaliseerd bij het afsluiten van een nieuwe bruikleenovereenkomst. In het vervolg zullen alleen objecten aan de museale collectie worden toegevoegd op basis van een overdrachtsakte, waardoor steeds duidelijk is van wie het object afkomstig is en wie de verkrijger is.

Wel werd geconstateerd dat bij schenkingen geen aktes van overdracht werden gehanteerd, laat staan dat er Spectrum procedures voor collectiemanagement werden toegepast.

Actie directeur, bestuur SSMKJ en medewerkers collectie:

- **Voltooien basisregistratie**
- **Introductie van Spectrumprocedures voor collectiemanagement**
- **Verifiëren van actualiteit bruikleenovereenkomsten (zowel uitstaande als verworven bruiklenen)**
- **Introduceren van aktes van overdracht en nieuwe bruikleenovereenkomsten**

Onderhoudsplan

In bijlage is gevoegd het meerjarig onderhoudsplan versie januari 2020, opgesteld namens de TC door Walter de Rijk, onder redactie van voorzitter SNSM Johan Bommerson. Dit onderhoudsplan concentreert zich op de grote onderhoudsprojecten. Het reguliere klein onderhoud is niet in detail beschreven. Een onderdeel apart is de omgang met de erfenis asbestsanering. Vooruitlopend op het plan van aanpak stelt de voorzitter TC een inventaris op van alle objecten die buiten staan opgesteld met aandacht voor de asbeststatus, de toetsing aan de criteria waaraan collectie NSM dient te voldoen (lees: de wenselijkheid van behoud voor tentoonstellingsdoeleinden) en de urgentie van restauratie. Het onderhoudsplan reikt ook alternatieven aan voor de wijze waarop de collectie tentoongesteld dan wel in een in pandig of extern depot geconserveerd wordt.

Actie bestuur: vaststellen onderhoudsplan

Actie voorzitter TC: uitvoering deelprojecten 2020 binnen financiële randvoorwaarden.

Publiek en Presentatie

Publiek

In het communicatieplan zal o.a. een overzicht gegeven worden van de doelgroepen en de wijzen waarop deze benaderd en bediend gaan worden. In de begroting 2020 wordt een doelstelling van 18.500 bezoeken neergezet.

Actie: de te werven medewerker collectie en publiek schrijft een beknopt communicatieplan

Presentatie

In het voorjaar wordt de tentoonstelling Nederland op Stoom geopend. In het stoomgemaal wordt de beteksting vervangen.

Actie redactie (Walrecht, Bes en de Bles): schrijven en redigeren van tentoonstellingsteksten

Actie directeur: offerte tekstbordjes (Louter/Fiction factory)

Evenementen

Bijlage bevat het activiteitenplan 2020.

Actie:

- **Draaiboek per evenement**
- **Begroting per evenement**
- **Aanwijzen coördinator per evenement**

Marketing en promotie

In het communicatieplan zal een beknopt overzicht gegeven worden van voorgenomen de marketing- en promotie-inspanningen.

Actie: de te werven medewerker collectie en publiek schrijft een beknopt communicatieplan waarin opgenomen worden:

- **Marketingstrategie, afgestemd op Cultuurbeleid Medemblik**
- **Samenwerkingsverbanden (Holland Boven Amsterdam, Rijk aan Verhalen)**
- **Arrangementen met partners-ondernemers**
- **Doelgroepenbeleid**
- **Een op het beschikbare budget afgestemde begroting (gereed)**
- **Een overzicht tarieven (entreprijzen, zaalhuur, fotoreportage, externe presentaties op verzoek) (gereed)**
- **De samenstelling promotiecommissie**
- **De samenstelling en overzicht van beoogde inzet van het promotieteam, o.a. afgestemd op de evenementenplanning en de dienstregeling Stoomtram**
- **De dienstregeling Citytour (gereed)**
- **De aanwezig dan wel nog te produceren marketing- en promotiemiddelen zoals een folder, evenementenflyers, persberichten, affiches, afgestemd op de evenementenplanning (gereed)**
- **Inzet sociale media**
- **De te produceren persberichten en te plaatsen advertenties, afgestemd op de evenementenplanning**
- **Een draaiboek verspreiding folders en flyers (gereed)**
- **Een persbestand (gereed)**
- **Een relatiebestand**
 - **Van partners met wie arrangementafspraken bestaan of gemaakt kunnen worden**
 - **Ten behoeve van verspreiding folders en affiches**
 - **Ten behoeve van uitnodigingen voor openingen etc.**

Educatie

Het museum beschikt over een educatief lespakket (in ontwikkeling). Tijdens openingstijden is altijd ten minste 1 rondleider aanwezig.

Actie te werven medewerker collectie en publiek:

- **Productontwikkeling**
- **Uitbreiden en versterken van contacten met het onderwijs**
- **Herinrichten van het scholierenprogramma**
- **Formeren van een groep museumdocenten**
- **Opleiden van rondleiders**
- **Organiseren van de lezingen voor volwassenen**
- **Programmeren van de inzet watertafel**
- **Programmeren van vakantieprogramma's.**

Facilitaire bedrijfsvoering

Actie Asbest (bestuursondersteuning Adriaan van Korlaar)

- **Inventariseren status asbestbeheerafspraken**
- **Actualiseren 'Asbestnotitie Van Korlaar'**
- **Opstellen Plan van Aanpak, mede op basis asbestgerelateerde RI&E**

Stoomgemaal Vier Noorder Koggen

Het HHNK, eigenaar van alle gebouwen en terreinen waar het stoommachinemuseum gebruik van maakt, heeft het onderhoud uitbesteed aan verschillende aannemers (firma's Dekker en Pronk), onder toezicht van de Nebest adviesgroep. In 2020 is het grootste project het onderhoud aan de schoorsteen. Hiertoe zal tussen januari en maart een steiger opgebouwd worden om het voegwerk te herstellen. Tevens wordt de aansluiting van het dak van de naoorlogse aanbouw aan gebouw 1869 hersteld.

Voor 2020 staat geen schilderwerk in de planning. Het binnenschilderwerk is voor rekening en verantwoording van de gebruiker, SNSM. Dit zal pas grootscheeps aangepakt worden in fase 3 van de herontwikkeling, bij de herinrichting van het stoomgemaal. Desalniettemin is het voornemen de kozijnen wel in 2020 ofwel zelf te reinigen ofwel dit door een schoonmaakbedrijf te laten doen.

In 2020 zal een verkenning gedaan worden naar de bouwkundige en financiële consequenties indien de zolder boven gebouw 1869 in gebruik genomen wordt als kantoor/bibliotheek (thans in gebruik bij stoomvrienden en als opslag diverse archieven) en depot voor de collectie stoommodellen. De aanleg van verwarming zou een eerste vereiste zijn. In ieder geval dienen alle ruimtes gesaneerd te worden in de zin dat materialen die geen functie meer hebben in het toekomstig museum weggegooid of afgestoten zullen worden.

De kelderruimte onder gebouw 1907 is behalve installatieruimte thans ook in gebruik als werkplaats en magazijn. Hier ligt veel materiaal dat niet tot het verzamelgebied van het SNSM hoort en geen functie meer heeft voor de instandhouding van het stoomgemaal. Ook hier zal gesaneerd worden.

Actie HHNK: uitvoering onderhoud 2020

Actie Technische Commissie: saneren kelderruimte onder gebouw 1907

Actie directeur, officemanager e.a.: saneren zolderruimten gebouw 1869

Bezoekerscentrum, voorheen stoomtheater

Het streven is om in november 2020 te beginnen met de verbouwing van het bezoekerscentrum. In bijlage een concept programma van wensen. Na vaststelling van het definitief programma van eisen kan de aanbesteding in april-mei plaatsvinden. Het bouwkundig proces wordt onder nader af te spreken voorwaarden begeleid door Rene Swart van Regent vastgoed management & Advies.

Actie directeur en bestuur: aanbieden programma van wensen bezoekerscentrum annex depot aan Louter/Opera en Regent

Actie bestuur: instemmen met offerte Opera/Louter voor fase 2

Actie Regent: ondersteuning bij conversie PVW naar PVE verbouwing

Actie bestuur: aanbesteden verbouwing

Buitenterrein

De herinrichting van het buitenterrein is onderdeel van de herontwikkeling fase 3, die naar verwachting pas in 2022-2023 uitgevoerd zal kunnen worden. Desondanks zal verkend worden in hoeverre nu al aanpassingen in het buitengebied gedaan kunnen worden. Ten eerste om de aantrekkelijkheid van het terrein te vergroten, maar ook om aan te sluiten bij de (nog vast te stellen) visie op de beoogde situering van collectiedepot (zolder gebouw 1869 en evt. extern depot voor grote objecten), werkplaats en magazijn (laagste verdieping bezoekerscentrum), overkapping van de oliedichte vloer (buitenexpositie en remise stoomtreintje) en de open overkapping voor hout, kolen etc. aan de buitenrand parkeerterrein.

Actie TC o.l.v. voorzitter TC: saneren (afstoten of verplaatsen naar externe opslag) buitencollectie m.u.v. onderdelen die na opknopbeurt gepresenteerd blijven.

Actie TC o.l.v. voorzitter TC: verplaatsen opslag hout en kolen etc. en container naar zijkant parkeerterrein

Actie HHNK: fatsoeneren beschoeiing

Actie HHNK en Recreatieschap West Friesland: advies uitbrengen over verlenging en/of vernieuwing steiger

Actie directeur i.o.m. Louter/Opera: inrichtingsplan picknicktafels en waterspeeltuin

Actie HHNK: aanbrengen parkeermarkering

Actie Opera: ontwerp overkapping naar voorbeeld atelier Georges Meliès

Horeca

Actie directeur cf. bestuursbesluit: gedurende 2020 uitbesteding naar verschillende aspirant partners en derde kwartaal sluiten van overeenkomst met voorkeurspartner.

ICT

Actie directeur en medewerkers:

- inrichten en onderhouden digitaal archief
- vervanging kassa soft- en hardware

Veiligheidszorg (bestuursondersteuning Adriaan van Korlaar)

Actie officemanager:

- check up gebruikersvergunningen
- opstellen RI&E en plan van aanpak (bestuursondersteuning Catrien Eggens)
- organiseren van opleidingen BHV en EHBO
- organiseren van ontruimingsoefeningen
- opstellen sleutelplan, inclusief overzicht sleutelhouders
- opstellen bewakingsplan, inclusief overzicht codehouders

Samenvatting en prioriteiten:

Publiek en Presentatie

- **Voltooiing fase 1 masterplan: feestelijke opening tentoonstelling na plaatsing stoomschommel**
- **Start uitvoering fase 2 masterplan (zie offerte Opera/Louter)**
 - Verbouwing bezoekerscentrum
- **Voorschot op fase 3 herinrichting stoomgemaal**
 - Vernieuwen bewegwijzering en beteksting

Collectie

- **Toetsen en actualiseren collectieplan Jan Sparreboom**
- **Definitief (uitvoerbaar) onderhoudsplan grote objecten 2020-2025 vaststellen, inclusief plan van aanpak ontzamen**
- **Deelplan verzamelen, instandhouden, presenteren en afstoten stoommodellen**
- **Bruikleenovereenkomsten inventariseren en toetsen op naleving bruikleenvoorwaarden**
- **Eigenaarschap Stichting Collectie regelen (bestuursondersteuning secretaris Peter Minneboo)**

Facilitaire bedrijfsvoering

- **Begeleiden vervanging kassa- en toegangssysteem toetsen aan begroting**
- **Bedrijfsveiligheid verifiëren, bijv.**
 - **Opstellen plan van aanpak n.a.v. RI&E**
 - **Gebruikersvergunningen (bestuursondersteuning Adriaan van Korlaar)**
- **Vorbereiden zelfevaluatie Museumregister (bestuursondersteuning secretaris Peter Minneboo)**

Personeel

- **Uitvoering Personeelsplan**
- **Werving vrijwilligers (bestuursondersteuning Catrien Eggens)**
- **Toezen op naleving arbeidsovereenkomsten en andere wettelijke verplichtingen zoals ARBO (bestuursondersteuning Catrien Eggens)**

Jaarplan 2020 vastgesteld in vergadering Algemeen Bestuur Stichting Nederlands Stoom-
machine Museum 18 februari 2020,

Voorzitter

Secretaris